

برنج

برنج از مهم‌ترین غذای اصلی مردم کشور محسوب می‌شود و از نظر اهمیت بعد از گندم در مرحله دوم قرار دارد. بر اساس آمار وزارت کشاورزی سطح زیرکشت این محصول در کشور حدود ۶۰۰ هزار هکتار است، محصول برنج هر ساله، مورد حمله آفات متعدد و مهمی قرار می‌گیرد. در نتیجه هر ساله کشاورزان وادار به مصرف هزینه‌های زیاد جهت کنترل آن‌ها می‌شوند.

بیماری مهم برنج

بلاست با عامل بیماری *Pyricularia grisea*:

علائم بیماری:

علائم این بیماری در تمام قسمت‌های هوایی از جمله برگ، ساقه؛ خوشه، پوشش شلتوک و دانه دیده می‌شود. برخی از کارشناسان بیماری بلاست را به دو مرحله بلاست برگ (قبل از ظهور خوشه و بلاست خوشه) بعد از ظاهر شدن خوشه تقسیم می‌کنند.

بلاست برگ در مراحل اولیه رشد و در شرایط مساعد جوی، ممکن است سبب مرگ بوته ها گردد. در روی برگ علائم بیماری به صورت لکه‌های دوکی با مرکز خاکستری مایل به سفید و حاشیه قهوه ای تا قهوه ای قرمز ظاهر می‌گردند.

شکل و رنگ لکه ها، بسته به شرای محیطی، سن لکه ها و درجه حساسیت برنج متغییر است. لکه ها ابتدا کوچک هستند سپس توسعه پیدا می کنند و غالباً به عرض 0.5 و به طول $1-1.5$ سانتی متر می رسند. توسعه ی لکه ها در ارقام حساس بیشتر می باشد و ممکن است دور لکه ها را هاله ای زرد رنگ فراگیرد ولی در ارقام خیلی مقاوم فقط خال های قهوه ای کوچک به اندازه سرسوزن ظاهر می گردند. در ارقام با مقاومت متوسط لکه های کوچک بیضوی تا گرد، به طول کمتر از یک میلی متر با حاشیه قهوه ای روی برگ مشاهده می شوند. شدیدترین مرحله بیماری موقعی است که گردن خوشه، مورد حمله قرار گیرد. اگر آلودگی در مراحل اولیه تشکیل خوشه باشد دانه در خوشه تشکیل نمی شود. در صورتی که آلودگی خوشه بعد از به خوشه رفتن ایجاد شود در این صورت دانه ها تشکیل می گردد. ولی در اثر سنگینی دانه ها سر خوشه سمت زمین خم می شود. خسارت بیماری موقعی قابل توجه خواهد بود که زمان ظهور خوشه ها مصادف با بارندگی فصلی و مساعد شدن شرایط جوی می باشد.

چرخه بیماری:

قارچ عامل بیماری بلاست زمستان را به صورت میسلیم در بقایای آلوده برنج، کاه و کلش و بعضی از علفهای هرز به سر می برد و یا اینکه به صورت میسلیم و اسپور در روی بذور حاصل از مزرعه آلوده وجود دارد. وقتی در بهار شرایط جوی برای رویش میسلیم و جوانه زدن اسپور مساعد گردد، میسلیمها در روی کاه و کلش رشد کرده و تشکیل کنیدیوفور می نماید و روی این کنیدیوفورها ، کنیدیها تشکیل می شود. در وزش باد کنیدیها در هوا پراکنده گردیده و این کنیدیهای معلق در هوا روی برگهای برنج قرار می گیرند. در صورت مساعد بودن شرایط، اسپور جوانه زده و به داخل سلول نفوذ کرده و ایجاد علائم می کند.

مبارزه:

- ۱- کاشت ارقام مقاوم و یا ارقامی که موقع خوشه دهی آنها مصادف با بارندگی فصلی نباشد .
- ۲- تنظیم زمان کاشت به طوری که بوته زودتر از بارندگی اواخر تابستان به خوشه بروند.
- ۳- جمع آوری بقایای آلوده یا زیر خاک کردن آنها با شخم عمیق.
- ۴- ضد عفونی بذر به نسبت دودر هزار با استفاده از قارچکش بنومیل، تیرام ، توپسین تیرام و یا ویتاواکس تیرام توصیه می شود .